

fjerde Bind fremskabede Forhold i København er bygget paa Selvelevener: men det maa dog for disse Binds Vedkommende siges, at de i det hele taget hører til de mindst selvbiografiske Skildringer i hele hans Forfatter-skab.

„Pelle Erobreren“ bestaar egentlig af to Værker, dog selvfølgelig sammenhængende. De to første Bind er Skildringen af de enkelte Menneskeskæbner, og som saadan paa flere Maader uovertruffen. De to sidste udgør det store Samfundsepos, i Egenskab deraf det første i Verdenslitteraturen og som genial Kunst det eneste hidtil. Det, som er Størheden og den aandelige Rigdom i hans Forfatterskab i dets Helhed, er i „Pelle Erobreren“ saa stærkt og klart fremtrædende som i kun faa af hans øvrige Værker; helt op ved Siden af det kommer i den Henseende kun hans „El lille Kærlig“, hvilket naturligvis ikke hindrer, at ogsaa hans andre Skildringer hver for sig hæver sig som mesterlige, i det mindste fortrinlige.

Hvilken Forfatter har som Nexø kunnet skildre to saadanne Typer som lille Pelle og gamle Far Lasse i det første Bind af „Pelle Erobreren“: hvordan Pelle vokser sig stor af sin Barndoms Glæder, Sorger, Overraskelser og Skuffelser, og hvordan gamle Lasse er hans vagne og tro Forsyn i alt dette „Pelles Barndom havde været lykkelig i Kraft af alt; en grandbåndet Sang til Livet havde den været. Graaden gik paa Toner saa vel som Glæden, hørt paa Afstand bliver det til Sang. Og som Pelle stirrede ned over sin Barndoms Verden, var det kun gode Minde, der flimrede op til ham gennem den lyse Luft. Alt andet var ikke, havde aldrig været“. Han dræber bort fra Faderen, sætter „en aaben, svedig Erobrerpanne ud mod Verden“.

I det andet Bind skildrer Nexø fortrinlig Pelles brude- og friske til Lyse „Læccer“. Og han udmærker sig særligt her med sine rige Evner at kunne gengive tragiske Skæbner med enkle men gripende Ord. Man glemmer aldrig saadanne Typer som den brystsyge Skomagemester, der tøres hen i sin Længsel efter at komme ud i Verden, og af den haabløse Lungesygdom; eller „Kraften“, dette glimrende Symbol paa den som Enkeltindivid magtesløse Proletar; Bjerregrav, Anker, begge Ofre for Forhold, der gør det Gode og Skønne ond og slet. Og hvor mesterligt er ikke den evigt færende Skomagervend „Garibaldi“ skildret, denne ligesom historiske Haandværkertype!

Dette Galleri af Karakterer bliver endnu større i Værkets tredje Bind, i hvilket dog „Den store Kamp“, Arbejderklassens første betydningsfulde Skridt frem til økonomisk Medbestemmelsesret, er det væsentligste. Imens ligger gamle Lasse nede i en Kælder og venter paa Døden. Da Pelle opsøger ham og bebrejder

ham: „Du vidste jo, din Plads stod og ventede dig derhjemme“, saa har Lasse kun et at forsvare sig med: „... Hjælpe dig i Kampen var jeg for gammel til, saa tænkte jeg: Du skal i al Fald ikke ligge ham til Byrde, saa længe det staar paa. Paa den Maade har jeg ogsaa ydet mit.“ Og saa dog gamle Lasse, efter i hele sit Liv at have tjent „hos den lede Trold“, hvor der over Døren stod: I Dag Arbejde, i Morgen Ædel! Og i Morgen kom aldrig!

Og maaske kommer den aldrig? Forholdene for Folk af Lasses Type bliver jo vandlede med Tidene, men Mennesket Lasse bliver i sin Karakterens elementære Egenskaber evig den samme. Livet bliver rigere af ham, og i sin kummerlige Skæbne har han den rige Livsfølelse, som kun Mennesker som han kan blive Ejere af. Paa en forunderlig Maade har Nexø skildret denne stræbsomme Gamling: Liv og Død saaledes, at der af Elendigheden vokser frem Tilværelsens skønneste Blomster.

Det gør der forøvrigt i alle Nexos Skildringer, i „Pelle Erobreren“ fra Begyndelsen til Enden. Der kæmpes mellem Samfundsklasserne i denne Bog; men der er intet Had i den, ingen social Fatalisme; det er en Bog om, hvad det koster Menneskene, at de lever, en Bog om Kærligheden til Livet.

Oscar Hedberg.

Cirkulære om Udsendelse af en Tekststudgave af Socialreformen.

Ved Socialministeriets foranstaltning udgives om kort Tid — antagelig omkring Midten af August — paa J. H. Schultz Forlag en kommenteret Tekststudgave af „Socialreformen“ af Led:

- 1) Lov om offentlig Forsorg.
- 2) Lov om Folketryk.
- 3) Lov om Forsikring mod Følger af Ulykkestilfælde.
- 4) Lov om Arbejdsanvisning og Arbejdsloshedsforsikring m. m.

Udgaven forsynes med en Indledning paa ca. 50 Sider af Socialministeren og kommer iøvrigt til at indeholde — foruden Lovteksten ca. 200 Sider — Kommentarer og Noter ca. 115 Sider, udarbejdet af en Række sagkyndige i Ministeriet og de sociale Institutioner, hvortil endelig kommer et udførligt Sagregister.

Mellem Socialministeriet og Forlaget er der truffen den Af-tale, at Forlaget leverer Bogen

Licitation.

Udførelsen af forskellige Beton- og Tomrerarbejder m. v. ved Vaag nye Kirke (Sudero) udbydes herved i Henhold til Tegninger og Betingelser, der ligger til Eftersyn paa Færo Amts Kontor, Thorshavn, og hos Vaag Sogns Menighedsraad, Vaag, paa hvilke Steder Eksempelærer af Betingelserne — saa vidt Oplaget strækker til — vil kunne faas udlæst mod et Depositum af 5 Kr. pr. Stk.

De paagældende Deposita tilbagebetales kun, saafremt det udlaaente tilbageleveres i uskadt Stand senest Licitationsdagen den 15. August 1933.

Thorshavn i Juli 1933.

Færo Amts Kirkeinspektion.

Alskins húsgeráð

gott og biligt

hjá

B. A. SAMUELSEN

MALT. 42.

til en lav Forkøbspris til Kommuner, Sygekasser, Organisationer m. v., naar Bestillingerne afgives inden 1. August. Prisen for saadanne Forudbestillinger er Kr. 3,25 pr. Eksp. hæftet (20 Stk.: 62 Kr.). Bøghædeprisen, hvis Størrelse først kan fastsættes, naar Opgørelse over Forudbestillingerne foreligger, vil blive væsentlig højere.

De Sygekassemedlemmer i Thorshavn og paa Bygderne, der kunde ønske Bogen og ikke faar den ad anden Vej, bedes meddele dette til undertegnede inden S/S. »Tjaldur«s Afgang den 3. August.

Thorshavn, den 25. Juli 1933.

Anton Andresen.

Giftgas og anden Galskab.

Af Forstander Vilhelm Rasmussen.

(Fortsat).

Men kommer der en Skare Flyvere kan de i en Haandevending ødelægges en Kiempe; det er mange højstaaende militære Autoriteter enig om.

Generaldirektøren for det tyske Flyvervesen, Oberstløjtnant Siegert, skrev i »Berliner illustrerte Zeitung«: »Det er en Kendsgerning . . . at en Haandfuld Flyvemaskiner kan forvandle en Stormagts Hovedstad til en Grushob; og den berømte franske General Petain udtalte efter en Flyvermanøvre i det nordvestlige Frankrig: »Erfaringen har vist, at en By paa 200,000 Indbyggere under gunstige Omstændigheder kan ødelægges fuldkomment paa en halv Time med de Luftmidler, der nu staar til Raadighed for Militæret«.

Efter et Forsøg ved Paris udtalte Professor Langvin: »Hundrede Flyvemaskiner, der hver medfører 1 t. Gas, er i Stand til at dække Paris med et Gaslag paa 20 m. Højde. Det kan gøres i Løbet af en Time; og ved stille Vejr er det ensbetydende med Paris' Tilintetgørelse«.

Bedre Erfaringer fik man ikke ved sine Forsøg i Lyon den 1. August 1930, thi man kom til

det Resultat, at »Beskyttelse af Lyon er umulig. Flugt fra Byen er den eneste Redning«. Men hvorledes skal en halv Million Mennesker komme bort fra en By, der bombarderes med Sprænggranater, Brandbomber og Giftgas!

At en saadan Flugt er umulig, erkendte i hvert Fald Lord Halsbury, da han i det engelske Overhus den 14. Juli 1928 udtalte: Fyrretøve is. Difenylarsen (en Giftgasart) vil være tilstrækkeligt til at tilintetgøre hele Londons Befolkning. Det er otte Millioner Mennesker pint til døde under de frygteligste Lidelser — hvis en Fjende fra et eller andet »Kulturcentrum« kommer og overrasker London med Giftgas.

Man maa dog ikke forestille sig, at en Fjende i en fremtidig Krig alene vil anvende Giftgas. Tværtimod. Sandsynligheden taler for samtidig Anvendelse af alle kendte Ødelæggelsesmidler, først Sprænggranater, saa Brandbomber og som Fuldstændelsen Giftgas og smitsomme Bakterier. Sprænggranaterne, der kan falde fra Flyvemaskiner eller udskydes fra langtrækkende Kanoner, har en forfærdende Virkning.

Professor Angelo siger herom: »Erfaringerne har vist, at ingen Fæstning, intet Panser fornaar at modstaa de moderne Eksplosionsstoffers Virkning. . . I Fremtiden vil den dødbringende Gas (efter et Bombardement) kunne naa enhver Stilling (nede i Jorden)«. Et Betondække paa 2 m's Tykkelse forslaar ikke mere, og Granaterne bliver bestandig tungere og tungere. De største vejer allerede 1000 kg.

Med saadanne djævelske Bomber ødelægges en Fjende alle særligt saarbare Bygninger, Elektricitetsværker, saa Lysene slukkes og Sporvogne standses, Gasværker, saa der ikke mere kan tilberedes Mad, Banegaarde, saa Trafikken gaar istaan, Regeringsbygninger, hvorfra et Land styres. Gaderne rives op, Huse styrter sammen, Befolkningen gribes af Panik. Den franske Oberst Ponderaux siger: »Alt vil blive ødelagt«. — Kulturen leve!

Efter at Sprænggranaterne er kastet ned eller samtidig dermed, overdænges en By med Brandbomber. De er ganske smaa, vejer 1/2—1 kg, saa en enkelt Flyvemaskine kan bære 1000—2000 Stykker. Men hver

lille Bombe kan tænde en Bygning i Brand.

Disse Brandbomber bestaar af et Hylster af en Aluminium-Magnium-Legering og er fyldt med et Pulver af Jernille, Aluminium og Magnium. En saadan Brandbombe, der rammer et Tag, antændes, og dens Temperatur stiger til ca. 3000 Gr. C. Den smelter sig derfor gennem alle Husets Etager helt ned til Kældersens Beton og antænder overalt paa sin Vej. Selv om mange Brandbomber falder paa aabne Pladser, i Parker eller Kanaler, er der nok til at forarsage Ildebrande rundt om. Men hvem skal slukke? Brandstationerne, hvis Beliggenhed er kendt, er bombarderet. Gaderne er oprevne, saa ingen Brandbiler kan komme frem. Behøverne flygter i ubeskrivelig Skræk fra de brændende Kvarterer; og saa er Øjeblikket inde til at begynde med Giftgassen. Den tænder ikke den høje Temperatur, hvor det brænder. Derfor skal den ned, hvor det forfærdede Folk har samlet sig saa fjernet som muligt fra Brandstederne.

Men af Giftgas gives der en Mængde forskellige Arter, hver med sine Virkninger, og ingen krigsførende Magt vil anvende en enkelt eller nogle faa Gasarter, men netop sprede mange forskellige, saa ingen Gasmasker kan afværge Angrebet.

Gassen kan sprøjtes ud direkte fra Flyvemaskiner, som man sprøjter Eau de Cologne ud i en Stue, eller den kan kastes ned fra Flyvemaskiner eller skydes ud over Byen fra langt-rækkende Kanoner.

I Frankrig har man Kanoner, der rækker 150 km, eller som fra Femern Sund eller Anholt til København; og man formoder, at U. S. A. har konstrueret en Kannon, der kan skyde 195 km, d. e. som fra Sønderborg eller Mariager til København. Vi kan selv til Gengæld kun pege Kannon efter en Fjende, der maatte have saadanne Vaaben til sin Raadighed.

Naar saadanne Krigsmidler staar til Stormagters Raadighed forstaaer man, at Sir Max Murratt paa en Kongres i Itaka ved New York kunne udtale: »Den kemiske Industri . . . er i Stand til paa kort Tid fuldkomment at ødelægge uendelige Landstrækninger«. Men hvor langt skal saa Befolkningen flygte fra København — hvis den da kan komme bort? (Fortsættes).

HAVNAR KOL- & CEMENTHANDIL

KUL

COKES

BRÆNDE

TLF. 208.

Lýsið i

„Føroya Social-Demokrat“!

Útgevarar: Javnaðarmannafelag.
Blashtjóri við ábyrgd: H. M. Jacobsen.
Prentsmíðja: B. Z. Jensens, Tórshavn.